

ONDERWEG

ZIEN EN (NIET) GEZIEN WORDEN

Waar is het nou écht onveilig op straat? Maar liefst 73.000 ANWB-leden helpen verkeerskundigen bij de overheid aan het antwoord op die vraag. Ze verzamelen met hun Veilig Rijden-app dagelijks data over hun eigen rijgedrag. De ANWB bewerkt deze data en deelt die met wegbeheerders. Het doel: toewerken naar 0 verkeersdoden in 2050.

Vrijwel iedere automobilist heeft het wel eens meegemaakt. Je rijdt in het donker op een 60-km weg. In een flits lijkt het noodlot toe te slaan: op eens doemen er een paar fietsers op uit de duisternis. Verlichting hebben ze niet, maar gelukkig zie je ze nét op tijd door de reflectie op bagagedrager, banden en trappers. Als je ze met bonzend hart inhaalt, zie je dat toch ze wel 'verlichting' op hun fiets hebben. Aan jassen, stuur en frame bungelen van die oh-zo-betaalbare en handige mini-lampjes. Juridisch staan ze ook nog in hun recht. Want volgens de wet vallen die lampjes onder 'deugdelijke verlichting'. In elk geval deugdelijk genoeg om een politieboete te voorkomen. Maar om jezelf zichtbaar te maken kun je van die lampjes hoogstens zeggen: het is beter dan niets. Want de lichtsterkte is verwaarloosbaar in vergelijking met écht goede fietsverlichting. Bovendien neemt je zichtbaarheid nog verder af als de batterijen aan kracht verliezen. Het enige wat ze dan nog bieden is schijnveiligheid.

FIETSCULTUUR

Hoe zit dat eigenlijk in Nederland? Waarom willen we geen helm dragen, waarom moet fietsverlichting

'DE KEERZIJDE VAN ONZE FIETSCULTUUR IS DAT WE GEVAARLIJKE SITUATIES ONDERSCHATTEN'

in Duitsland aan strenge regels voldoen, maar wenen wij ons onaantastbaar op de fiets? Annemieke Zerdoun-Dekker, juridisch expert van de ANWB: 'In Nederland hebben we van oudsher een fietscultuur. Keerzijde daarvan is dat we fietsen zó normaal vinden dat we gevaarlijke situaties onderschatten. Dan wordt het ook nog eens steeds drukker op wegen en de fietspaden. Zichtbaarheid is daarom belangrijker dan ooit. Toch vinden veel mensen zo'n fietsslampsetje van een paar euro vaak al genoeg. Die lampjes geven echter zo weinig licht dat je een tak

op de weg of gat in het wegdek niet zal spotten op een slecht verlichte weg. En nog belangrijker: zelf word je ook amper gezien.'

Zerdoun-Dekker vermoedt dat veel jonge fietsers vooral fietsslampjes kopen om een boete te voorkomen. 'Dát is natuurlijk niet de reden om je lichten aan te doen. Daar ligt ook een belangrijke taak voor de ouders. Leg jongere kinderen uit waarom goede fietsverlichting belangrijk is. Let erop wanneer je een fiets koopt en controleer de verlichting zelf ook regelmatig. Blijf er aandacht aan besteden. Gaat de verlichting kapot? Koop dan een goede set lampen, in plaats van die goedkope lichtjes.'

FLUTLAMPJES

Fietskoerier Inge Poelmans kan er over meepraten. 'Zo nu en dan' kocht ze voor een euro of twee 'van die flutlampjes. Lekker goedkoop en afdoende. Ik stond er eigenlijk niet bij stil'. Tot die druilerige februariochtend. Op een rotonde in Den Bosch ging het helemaal fout. 'Een andere fietser reed voor me. Die had veel betere verlichting dan ik en werd wél gezien door die automobilist en kreeg voorrang. De automobilist had mij niet gezien.' Poelmans vloog over de motorkap. Haar gezicht was flink gehavend en ze zat onder de schaaftwonden en blauwe plekken. Het frame van haar fiets was nog in orde, maar verder was zo'n beetje alles kapot. Poelman: 'De schade bedroeg zo'n € 600 à € 700. Na het ongeluk besepte ik pas dat ik geen goede verlichting had.'

Er worden geen statistieken bijgehouden van het aantal (dodelijke) slachtoffers die vallen door

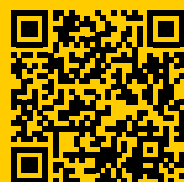
ZET JE LICHT AAN!

Elk kind veilig op de fiets. Daar gaan we voor bij de ANWB. En hierbij hoort ook een goedwerkende fietsslamp. En met één klik weet je of 'ie het doet. Check je mee?

Wist je dat met een simpele boodschap op het fietspad, meer mensen hun licht aanzetten en dat de daarmee de kans op een aanrijding afneemt?

Daarom roepen we heel Nederland op om tijdens dit najaar een tag te plaatsen met de tekst 'Zet je licht aan!'. Vanaf 23 oktober kan iedereen bij elke

ANWB-winkel een 'tag-pakket' ophalen (op=op). Het bestaat uit een sjabloon en een verfspuitbus met milieuvriendelijke, biologisch afbreekbare krijtverf. Meer info: anwb.nl/k10fietsverlichtingsactie of scan de QR-code.

Het percentage fietsers met verlichting is de laatste vijftien jaar fors toegenomen, maar de grote steden blijven nog flink achter. In sommige studentensteden heeft maar 25% van de fietsers licht.

1216138140

KOOPTIPS FIETSVERICHTING

'Ruwweg zijn er drie soorten losse fietsverlichting', vertelt ANWB Fietsexpert Hans de Looij. 'De goedkope setjes met elastiekjes of klittenband, sets met een 'lumen'-voorlicht en sets met 'lux'-voorlicht. Algemeen geldt: hoe hoger de lumen- of lux-waarde, hoe feller de lamp.'

1. LUMEN

Het voorlicht van lumenlampen verspreidt een 'wolk van licht'. Dat is handig en veilig als je gaat mountainbiken in het bos. Die lichtwolk schijnt alle kanten op, zodat tegenliggers kunnen worden verblind. Voor gebruik in het normale verkeer raden we ze daarom af. Kosten: ca. € ??-€??. Voeding: opladen via usb of batterijen.

2. LUX

Een lux-voorlicht bundelt het licht en verlicht zo het wegdek voor je, maar schijnt niet omhoog. Door het felle licht word je goed gezien, tegenliggers worden niet verlicht maar jij hebt wél goed zicht op de weg. Hoe hoger de lux-waarde, hoe verder en feller het wegdek voor je verlicht wordt. Wij raden een set van ?? lux of hoger aan. Kosten € ??-?? Voeding: opladen via usb of (heel soms) batterijen.

3. GOEDKOPE SETJES

De goedkope lampjes bieden in feite bijna niks. Ze verspreiden geen gerichte lichtbundel en zijn veel minder lichtsterk. Wel is het verstandig – en wettelijk verplicht – om ze naar voren en achteren te richten, en niet te laten bungelen. Wij raden ze niet aan omdat je zeker van een afstand slecht gezien wordt. Ze zijn hoogstens een optie als je over goedverlichte wegen fietst of als reserve-setje voor noodgevallen. Kosten set: € 2 tot € 15. Voeding: knoopcel of AAA-batterijen.

het ontbreken van fietsverlichting. Wel blijkt uit cijfers van Rijkswaterstaat dat de kans op een fietsongeval in de schemering of duisternis ongeveer tweemaal zo groot is als bij daglicht. Logisch dus dat er elk najaar weer verschillende campagnes zijn om het belang van verlichting te benadrukken. Zo heeft de ANWB de jaarlijkse Fietsverlichtingsactie (zie kader), Veilig Verkeer Nederland houdt regelmatig campagnes én er is de langlopende overheids campagne 'Licht aan, daar kun je mee thuiskomen.' En die campagnes helpen, blijkt uit onderzoek. Het percentage fietsers mét verlichting is de laatste vijftien jaar fors

toegenomen. In de winter van 2018, had 78% van de fietsers voorlicht en 71% achterlicht. Ter vergelijking: in 2003 was dat 57% (voorlicht) en 52% (achterlicht). De grote steden blijven flink achter. In sommige studentensteden waren de percentages zelfs schrikbarend laag: 25% of minder heeft licht. Minstens zo zorgwekkend: 'slechts' 78% van de jongeren en jongvolwassenen (13-24 jaar) denkt dat fietsen zonder licht

gevaarlijk is. Anders gezegd: zo'n één op de vier jongeren denkt dat fietsen zonder licht veilig is!

'ALGEMEEN GELDT: HOE HOGER DE LUMEN- OF LUX-WAARDE, HOE FELLER DE LAMP'

SAMENSPEL

Die stijging van fietsers mét licht komt niet alleen door die campagnes. Ook de grote populariteit van e-bikes draagt eraan bij: die fietsen hebben vrijwel standaard goede verlichting, vaak voorzien van stroom direct uit de accu. Meestal ook nog ingebouwd in accu, spatborden of frame. Oudere (stads-)fietsen hebben dikwijls nog dynamoverlichting op de velg. Een kwetsbaar systeem, waarvan iedere fietser weet dat het niet optimaal blijft werken. Repareren is dan niet altijd de beste of goedkoopste optie. 'Dat is een goed moment om écht goede fietsverlichting aan te schaffen', zegt Paul Broer, landelijk projectleider infrastructuur bij de politie. 'Verkeer is een samenspel. Houd als automobilist rekening met de fietser, maar zorg ook als fietser dat je de verkeersregels respecteert.' Broer vervolgt: 'Fietsers vallen niet voor niks onder de groep kwetsbare verkeersdeelnemers. Daarom is verlichting vooral voor de fietser zelf essentieel. Met name in het buitengebied is er lang niet altijd overal straat-

verlichting en kan een tak op de weg je in het ziekenhuis laten belanden. Toch komt de politie zelden weggebruikers tegen die zeggen "ik vind het maar onzin, fietsverlichting", aldus Broer. 'Helaas is voor veel mensen de keuze tussen een prijzige set, échte fietsverlichting en een goedkoop mini-setje snel gemaakt is.' Toch maken juist die paar tientjes het verschil. Zerdoun-Dekker: 'Realiseer je dat je zonder of met slechte verlichting zowel jezelf als een ander in gevaar brengt. Je moet zichtbaar zijn. Voor je eigen veiligheid én die van andere weggebruikers. Je wilt niet dat een ander, door jouw nalatigheid, iets overkomt.'

EEN ÉCHTE SET

Fietskoerier Inge Poelmans is inmiddels gekomen van haar ongeluk op de rotonde. Makkelijk ging dat niet. 'Uiteindelijk ben ik er redelijk vanaf gekomen. Toch heb ik enkele weken niet kunnen werken, als freelancer is dat behoorlijk ingrijpend. Natuurlijk ben ik me nu veel meer bewust van de gevaren. Ik had er simpelweg nooit bij stilgestaan dat die kleine lampjes amper opvallen.' Dus kocht ze een échte set fietsverlichting. 'Van die oplaadbare lampen met een hoge lux-waarde. Ja, dat kost je dan ongeveer € 50. Maar dat heb ik graag over voor mijn zichtbaarheid en veiligheid. Want je mag als fietser dan wel voorrang hebben, automobilisten moeten je wel kunnen zien.' ■

CHECKEN BIJ EEN NIEUWE FIETS

1. VRAAG TEN EERSTE NAAR DE VOEDING. Tegenwoordig hebben veel gewone fietsen een naafdynamo. Bij e-bikes worden de lichten dikwijls gevoed door de accu. Allebei uitstekende opties. Lichten met losse batterijen of 'ouderwetse' dynamo's zijn onhandig en kwetsbaar.

2. INFORMEER of de fiets is uitgerust met een lux-voorlicht. Een voorlicht met een sterkte van 25 lux is voldoende als je over verlichte paden en wegen fietst. Fiets je door zeer donkere stukken kies dan voor 50 lux.

3. UIT ONZE E-BIKE TESTS BLIJKT dat (ook bij duurdere merken) de bedrading naar de verlichting regelmatig gebrekkig is. Vaak zagen we grote lussen, loshangende connectoren of zelfs onbedekte delen koperdraad. Vraag of de verkoper de bedrading nog eens goed wil controleren.

4. VOORAL BIJ SCHOOLFIETSEN is goede verlichting cruciaal. Want schoolgaande kinderen fietsen op de drukste momenten van de dag, delen van het jaar in het donker en zien goede verlichting zelden als topprioriteit. Toch zijn juist schoolfietsen vaak uitgerust met zwakke of slechte lampen. Neem bovenstaande punten door met de verkoper en koop desnoods een andere set (of laat ze monteren).

ZET JE OLIELAMP AAN!

Is fietsverlichting iets van de laatste decennia? Zeker niet! De fietsers van het eerste uur moesten hun licht letterlijk aansteken: tot de jaren 20 van de vorige eeuw gebruikte je een olie- of kaarslamp om je zichtbaar te maken. Tot midden jaren 30 was de carbidlamp populair – die gaf meer licht en was makkelijker in gebruik – tot de door een dynamo aangedreven elektrische verlichting definitief doorbrak.

<Hieronder de infographic, om een en ander uit bovenstaande te verduidelijken. Is al contact over met Monique. Kan mogelijk ook wat uit bovenstaande tekst naar de infographic of helemaal weg>